

Östra Laxsjön

ESKILSTUNAÅNS VATTENSYSTEM

Sjötyp: Näringsfattig
Sjöyta: 7,54 km²
Höjd över havet: 132,4 m
Maxdjup: 18,0 m
Medeldjup: 5,4
Omsättningstid: 3,8 år

Kommun: Laxå/Askersund
Vattendistrikt: Norra Östersjön
Terrängkartan: 09E NO
EU-id: SE653049-143462
Utloppskoordinater: 6530490, 1434620
Avrinningsområdets areal: 34,61 km²

Östra Laxsjön. ©Lantmäteriet

Omgivningar

Östra Laxsjön är belägen ca 1 mil söder om Laxå och ingår i Eskilstunaåns vatten-system. Sjön får huvuddelen av sitt vatten från Östersjön via en vägtrumma under riksväg 205 som är anlagd på en lång grusrygg som skiljer sjöarna åt. Grusryggen kallas Reveln. Utloppet är reglerat och rinner till Västra Laxsjön.

Ö Laxsjön ligger i kuperad terräng av granit som till största delen överlagras av morän. I norr och nordost finns däremot ett större område av isälvsmaterial varav en del tillhör Olshammarsåsen. Det finns också ett fåtal partier med torv runt sjön. Sjöns grundbotten är blockig-grusig-sandig. Berggrunden går i dagen på ett fåtal små platser vid sjöns stränder. Norr om reveln ligger Notakullen, en halvö av grus som skjuter ut mot väster. Notakullen blir genom bränningar alltmer skild från fastlandet

Omgivningen runt Ö Laxsjön domineras av skog, framförallt barrskog med stora inslag av tall. I området finns ett fåtal öppna marker som fortfarande odlas. I väster och söder finns mossar. Främst kring norra delen av sjön finns fritidsbebyggelse. I tabell 1 redovisas markanvändningen i Ö Laxsjöns avrinningsområde.

Tabell 1. Markanvändning i Östra Laxsjöns avrinningsområde, vars totala area är 34,61 km². Data från SMHI.

Markanvändning	Areal (km ²)	Markanvändning	Areal (km ²)
Skog	23,75	Annan öppen mark	0,59
Sankmark	0,20	Vatten	8,39
Jordbruksmark	0,68	Tätort	-
Hyggen	1,02	Annan koncentrerad bebyggelse	-

Djur och växter

Fisk

Ö Laxsjön provfiskades 1997 varpå följande arter påträffades: abborre, mört, gädda, gers, siklöja, lake, nors, sik och björkna. Öring har utplanterats i sjön år 1991, 1996 och 1999. Vid kräftprovfisken jämna år 1980-1986 fångades flodkräfta.

Bottenfauna

Tre arter av glacialrelikta kräftdjur har påträffats i Ö Laxsjön: reliktpungräka (*Mysis relicta*) taggmärsla (*Pallasea quadrispinosa*), och vitmärsla (*Monoporeia affinis*).

Makrofyter

Makrofytinventering har utförts 2011 som visade hög status.

Växtplankton

Växtplanktonundersökning från 1999 visar hög ekologisk status.

Växtlighet

Tall och gles bård av björk- och alsly, vide och pors är exempel på vanlig strandvegetation. Vattenvegetationen är sparsam med bl.a. glesa bestånd av starrarter, bladvass och sjösävruddar. Vid Fyrnåset i norr växer stora bestånd av notblomster. Flytbladsvegetationen består huvudsakligen av gula och vita näckrosor och gäddnate. Bland undervattensarterna märks axslinga och braxengräs.

Övrigt djur- och växtliv

Vid sjön har ca 15 sjöberoende fågelarter observerats, bl.a. gråtrut och fiskgjuse.

Vattenkvalitet

Ö Laxsjön har klart, näringsfattigt vatten som är nära neutralt och har en god buffertkapacitet. Kvicksilverhalten i gädda var vid senaste provtagningen låg. Mer information om sjöns vattenkemi finns i tabell 2.

Tabell 2. Vattenkemidata från Östra Laxsjön. Medelvärdena är baserade på provtagningar från åren 2012-2014 alternativt den senaste provtagningen. Färgade värden anger statusklassning, se [läsanvisningar](#).

Parameter	Medelvärde	Min-Maxvärde	Antal prov	Provtagningsår
pH	6,9*	6,8-7,0	5	2012-2014
Alkalinitet (mekv/l)	0,12	0,12-0,13	5	2012-2014
Siktdjup (m)	5,4	5,1-5,8	3	2012-2014
Absorbans (vid 420/5 nm)	0,04**	0,03-0,05	5	2012-2014
Totalfosfor (µg/l)	5	4-5	5	2012-2014
Totalkväve (µg/l)	232	224-247	5	2012-2014
Hg i gädda (mg/kg)	0,30	Medelvärde 5 fiskar		1995

*NV Handbok 2007:4 och expertbedömning. **Motsvarar vattenfärg 19 mg Pt/l.

Statusbedömning

Sjöns ekologiska status har bedömts som *god*. Det är sammanvägningen av art-sammansättningen hos makrofyter (vattenvegetationen), artsammansättningen hos växtplankton (alger) som samtliga visar på hög status och att sjön regleras som varit avgörande för bedömningen. De allmänna förhållandena, som är en sammanvägning av klassificeringarna för näringsämnen (hög status) och försurning (hög status), har sammantaget hög status. Sjön har varit utsatt för påverkan från försurning och med kalkning i uppströms belägen sjö flera gånger sedan 1980. Den senaste utvärderingen visar att sjön inte längre är försurad. Det förekommer vandringshinder i anslutning till vattenförekomsten. Det finns uppgifter om att regleringen av sjön kan ha påverkat sjöns ekosystem. Miljöundersökningar för att undersöka effekterna av regleringen saknas.

Bedömningsgrunder i föreskrift har tillämpats, bortsett från ekologisk status som klassats som expertbedömning. För mer information om bedömningen, se <http://www.viss.lst.se/Waters.aspx?waterEUID=SE653049-143462>.

Övervakningsprogram

Ö Laxsjön ingår sedan 1974 i den samordnade recipientkontrollen för Eskilstunaån (Hjälmarens vattenvårdsförbund). Under badsäsongen övervakas kvaliteten på badvattnet vid badplatsen Reveln.

Naturvårds- och friluftsintrussen

Med sina sandstränder och åsrygg av isälvsmaterial är Ö Laxsjön av stort kvartärgeologiskt intresse. Området Rockebro i norr är av riksintresse p.g.a. dess ovanliga hydrologi. I området finns nämligen flera småvatten som bildats genom dödisgropar eller annan moränbildning. Ett märkligt dräneringssystem gör att vattenståndet i dammarna är mycket variabelt. Vid väderomslag kan vattenståndet variera med en meter på en och samma dag. P.g.a. den speciella hydrologin har en säregen flora och fauna skapats i området. Här finns t.ex. större och mindre vattensalamander och en mycket rik kärrvegetation med bl.a. klockljung, myrlilja och flera orkidéarter.

Sjöns flikighet med tallskog på en del av stränderna ger Ö Laxsjön betydande värde för landskapsbilden. Utsikten från riksväg 205 är vidsträckt och vacker. Sjön med omgivning är mycket lättillgänglig för allmänheten och välbesökt för rekreation

och friluftsliv. Badvänliga stränder finns på flera platser, bl.a. vid Reveln. Ö Laxsjön är upplåten för fritidsfiske och förvaltas av Sveaskog.

Mänsklig påverkan

Ö Laxsjön påverkas av vattenreglering. Sjön ligger i område med försurade vatten och har kalkats en gång (1980). Den uppströms liggande Östersjön har dock kalkats vid ett flertal tillfällen. Ett flertal bilvägar går runt sjön, riksväg 205 löper bitvis strandnära i norr och vid Reveln. Fritidsbebyggelsen är omfattande. I nordväst finns en campinganläggning och ön Yttran är helt bebyggd.

Områdesskydd

Delar av det ur naturvårdssynpunkt riksintressanta Rockebroområdet (se ovan om Naturvårds- och friluftsinressen) utgör också naturreservat och Natura 2000-område.

Referenser

[Artportalen](#) - fåglar.

[Hjälmarens vattenvårdsförbund](#).

IVL Svenska Miljöinstitutet AB. [Kvicksilver i biota](#)

Länsstyrelsen i Örebro län, 1974. [Naturreservat Rockebro](#).

Länsstyrelsen i Örebro län, 1987. [Översiktlig sjöinventering i Örebro län –Del 2 Mellersta länsdelen](#). Publ. nr: 1987:10.

Länsstyrelsen i Örebro län, 1988. Vattenregister/sjöbeskrivning – Östra Laxsjön. Dos nr 1800-121-250.

Länsstyrelsen i Örebro län, 1990. [Inventering av glacialrelikta kräftdjur i Örebro län 1987-88](#) av Björn Kinsten. Publ. nr: 1990:5.

[Nationella kalkdatabasen](#).

Naturvårdsverket, 2007. [Status, potential och kvalitetskrav för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszon. Bilaga A-Bedömningsgrunder för sjöar och vattendrag. Handbok 2007:4](#).

SLU. [Databasen för provfiske i sjöar](#).

SLU, [Vattenkemi- och biologiska data](#).

SMHI. [Svenskt vattenarkiv \(SVAR\)](#)

[VISS - VattenInformationsSystem för Sverige](#). Nationell databas över svenska vattenförekomster

